

Bir Eğitim Yöntemi Olarak Çalıştaylar: Üsküdar ve Esenler Kamusal Alan Çalıştayları Karşılaştırması

Yrd. Doç. Dr. Ürün Biçer Özkun
Beykent Üni. Mühendislik Mimarlık Fakültesi
urunbicer@beykent.edu.tr

Özet

Öğretme ve öğreneni olayın içine dâhil etme durumları için hem akademik, hem deneysel hem de deneyimsel pek çok yöntem bulunmaktadır. Bu yöntemlerin geneli, süreç ve doğrudan sonuç odaklı olduğu durumlarda daha etkin olmaktadır. Çalıştaylar bu etkin yöntemlerin belki de en başında yer almaktadır. Değişik zaman dilimleri ve katılımcı çeşitlmeleriyle düzenlenen çalıştaylar, farklı sonuçlar elde edebilmek ya da bir anket çalışması yapar gibi süreci, katılımcıyı, istenilene erişilip erişilemeyeceğinin değerlendirilmesinde de bir araç görevi görebilir. Örneğin; aynı konu iki farklı grup tarafından ayrı ayrı ele alınabilir ve farklı sonuçlara ulaşılabilir; ya da tam tersi olacak şekilde aynı sonuca farklı yollar ve yöntemler ile erişilebilir. Çalışmada, çalıştayların, öğrenime katkıları ve genel olarak süreç değerlendirmeleri yapılmaya çalışılacaktır. Değerlendirmeler, benzer bir konu üzerinden farklı gruplar, farklı zaman dilimleri ve farklı yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmiş olan iki çalıştayın karşılaştırılması ile gerçekleştirilecektir. Bu bağlamda çalıştaylar özelinde özellikle benzer konular ele alındığında sürecin, yöntemin, yönlendirmelerin değerlendirileceği bu çalışmanın benzer çalışmalar açısından yol gösterici bir saptama olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalıştaylar, Eğitim Metodları, Öğrenme Süreci, Akademi.

Workshops as a Training Method: Comparison of Üsküdar and Esenler Public Space Workshops

Abstract

There is a lot of either academic or empiric and experimental method for teaching and omitting learners into the situation. The wide of these methods are more efficient on the process and the result when the aim is bunding on result-oriented. In this context, workshops are may well be the most efficient study ways in these methods. The workshop can be organized intended for education in general; but another way for organization of workshops can either for experimentation or evaluation of a situation. According to these determinations, workshops are as efficient on intellectual/intangible production as tangible production. In this context study in of will be include the process evaluations and the educational contributions of the workshops. With reference to these ideas, the evaluation of the workshops, will be done by the comparison of two studies have done by using different techniques on different times. When a detailed evaluation has been done, the similarities and the differences of these two workshops can be seen on the study methods, processes and the results; and these can be evaluated either positive or negative acquisitions.

Keywords: Workshops, Education Methods, Learning Process, Academy.

Giriş

Çalıştaylar, her disiplin için en etkili öğrenme ve öğretme yöntemlerindendir. Özellikle uygulamaya dayalı olan alanlarda daha da etkin olan çalıştaylar, kurgulanmadan önce amacı, hedefi, kaynağı ve eylemleri önden belirlenmeli ve bu belirlenmeler ulaşılması istenilen sonuca göre tasarlanmalıdır. Hedeflenen sonuca ulaşma yolunda sıkıntılar oluşabilir; ancak oluşacak bu sıkıntılar amacın ve hedefin doğru tanımlanmaması ve buna bağlı olarak kaynak ve yöntemlerin belirlenmesinde oluşan hatalardan kaynaklanabilir. Ancak ne var ki bir amaç doğrultusunda planlanarak gerçekleştirilen çalıştayların öngörülen sonuca ulaşmaması o çalıştayın doğru olmadığını ya da hatalı olduğunu göstermez. Ortam, katılımcı, yürütücü ve konu ekseninde gerçekleştiği için yönlendirme ve koşullara bağlı olarak farklılıkların oluşması olasıdır. Bu bağlamda, çalışmanın istenilen sonuca ulaşmamış oluşu, belki de yalnızca öngörü yetersizliğinden kaynaklanmıştır denilebilir. Yapılan her çalışmadan edinilen sonuçlar, özgün olacağı için, ayrıca da ele alınarak yorumlanabilir. Akademik çalışmalarda ise elde edilen sonuç verilerinin genelde öngörülen ile örtüşmesi beklenir; çünkü hedef bilginin doğru şekilde yorumlanmasıdır. Doğru yorumlama da yürütücülerin etkinliği ile doğru orantılıdır. Dolayısıyla gerçekleştirilecek çalıştayların kurgulanmasında; doğru konu – doğru uzman koordinasyonunun oluşturulması oldukça önemlidir.

Bir diğer önemli konu da çalıştayın kim için yapılacağı sorusunun cevabıdır. Konu ve yürütücüler her ne kadar doğru kurgulanmış ve belirlenmiş olsa da katılımcıların doğru seçilmemesi de yapılacak etkinliğin istenilen sonuca ulaşamamasına zemin hazırlamaktadır. Örneğin mimarlık üçüncü sınıf öğrencilerince kavranarak sonuçlandırılacak bir konu içerikli çalışmaya, mimarlık birinci sınıf öğrencilerinin katılması, başından yanlış sonuçlara erişileceğinin bir göstergesidir denilebilir.

Çalışmanın bundan sonraki bölümünde amaç ve hedefler doğrultusunda istenilen sonuca ulaşılabilmesi için yapılması gerekenler üzerinde durularak çalıştay kurgulanmasına yönelik değerlendirmeler yapılacaktır. Bu değerlendirmeler ışığında, hem düzenlenmesinde hem de yürütülüşünde aktif görev alınmış olan, Üsküdar'da ve Esenler'de Kamusal Alan okumalarına yönelik gerçekleştirilen iki farklı çalıştay, ele alınarak karşılaştırmaları yapılacaktır.

Çalıştaylar ve Kurgulanması

Bir konuyu kavramak ve kavratmak için eğitimde pek çok yöntem vardır. En önemli soru “hangi yöntemi seçmek” olmalıdır. Hem öğretmenin hem de öğrenenin en aktif olduğu yöntemlerin başında gelen çalıştaylarda ve kurgulanmasında en önemli eylem amaca ulaşabilmek için sorular sorabilmek diğer bir ifade ile sorgulamak olmalıdır.

Bir hedefle yola çıkılan çalıştaylarda temel amaç, konulardan bağımsız olarak, kavramsal ve psikomotor olmak üzere ikiye ayrılır (Eison, Stevens,1995:206-227; Jaques,1992).

Kavramsal içerikli olan amaçlar ele alındığında bunların;

- Akademik yönlendirmeler ile sorun çözümüleme,
- Bir çalışmanın felsefi ve sosyolojik alt yapısını yönlendirme ve etkinliklerle araştırarak ortaya çıkarma,
- Güncel içerik ve yöntemlerle eğitimdeki amaçları tanımlama,
- Konu ve problemlerin anlaşılabilirliğini artırarak çözümlenmelerini kolaylaştırma(URL1, URL2, URL3),

Psikomotor amaçlar ele alındığında ise bunların;

- Eğitimsel ve yönlendirmelere dayalı etkinlikleri organize etme ve planlamaya yönelik gelişimi artırma,
- Bağımsız görevlerle yeteneklerin geliştirilmesi ve sorumlulukların artırılması,
- Öğrenim ve eğitim tekniklerinin kullanımının geliştirilmesi ve buna yönelik diğer yöntemlere katkı sağlaması,
- Özellikle öğretmenlerin farklı teknikleri kullanarak öz gelişimlerinin artırılması,

olduğu; ortaya çıkmaktadır (URL1, URL2, URL6).

Bu doğrultuda bir çalıştayın başarılı sonuçlara ulaşabilmesi için organize bir şekilde planlanması ve yürütülmesi gerekir. Bu bilgiler ışığında akışın programlanmasında öncesi, sırası ve sonrasında yol gösterici olabilecek bir takım adımlar vardır. Aşağıda bu adımların değerlendirmeleri yer almaktadır (Tiberius, 1995:6).

A. Çalışma Öncesi

1. Amacın belirlenmesi,
2. Hedef kitleye, katılımcılara ve yürütücülere karar verilmesi,
3. Çalışma alanının tanımlanması,
4. Bir çalışma takviminin oluşturulması,
5. Sonuç ve değerlendirme (URL1, URL2, URL4).,

Bir çalışma/çalıştay ne kadar planlı ve net tanımlanmış olur ise o kadar başarılı ve etkin sonuçlar elde edilir. Dolayısıyla çalışma, öncelikle bu adımlar dikkatle ele alınarak yapılmalıdır (URL4, URL5).

B. Etkin Aşama

Kaynaklarda çalıştayların genelde içeriğine göre 3-10 gün aralığında yapıldığı bilgisi yer almaktadır. Ancak ne var ki çalışmanın kapsamı, amacı ve hedefleri doğrultusunda, bu süre daha kısa olabileceği gibi daha da uzatılabilir. Örneğin yaz okulu kapsamında; bazı kurumlarda 5-6 hafta sürebilen çalıştaylar düzenlenmekte ve çalışmalar da ülkemiz eğitim sisteminde zorunlu kabul edilen stajlar yerine sayılabilmektedir. Katılımcının etkin olması, çalışmaların staj yerine sayılmasında oldukça etkilidir. Bu tip çalışmaların, her bir adımı bile birer kısa çalıştay gibi değerlendirilebilir.

Çalışmaların amacı, yöntemi, katılımcısı vb. ön adımlarının tanımlanması ile çalışmanın bir diğer önemli adımı olan Etkin aşamaya geçilir. Bu aşama çalışmanın başladığı aşamadır. Bu aşama da kendi içerisinde üçe ayrılır; aşağıda bu aşamaların değerlendirmeleri yer almaktadır (URL1, URL2, URL3, URL5).

1. Aşama

Dikkat çekmek ve bilinç oluşturmak için sunumların ve ilk yönlendirmelerin yapıldığı adım 1. Aşama olarak değerlendirilmektedir. Bu aşamada konunun kavranmasına yönelik katkı sağlaması için uzmanlardan destek alınabilir, okumalar yapılabilir ya da soru ve cevaplar ile tartışmalar gerçekleştirilebilir. Çalışma teorik olarak tamamlanmalı ve yöntemi bu adımda belirlenmelidir (URL1, URL2).

2. Aşama

Bu aşama ise; yöntemin uygunluğunun denendiği aşamadır. Ayrıca bu aşamada artık çalışma etkin olarak yürütülmeye başlamalıdır. Alt başlık tanımlamaları ile alan çalışmasına yönelik tanımlanan alanın gezilmesi de bu aşamada gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bu aşamada belirlenen yürütücülerin desteğinin de ne şekilde olacağı netleştirilmelidir. Yürütücüler, uzmanlıkları doğrultusunda, her gruba bir yürütücü olacak şekilde kurgulanabileceği gibi her yürütücünün her gruba destek vermesi

şeklinde de olabilir. Önemli olan bu noktada, her grubun belirlenen sürede hedeflenen sonuca ulaşmasının sağlanmasıdır (URL1, URL2).

3. Aşama

Etkin çalışma aşamasının sonuncusu olan bu aşamada, çalışma artık sonlandırılmaya yakın olmalıdır. Yapılan çalışmaların sunumuna ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalı ve belirlenen hedefe ulaşip ulaşılmadığı sorgulanarak geri dönüşlerle sonlandırma çalışmaları yapılmalıdır. Sunuma yönelik yapılacak çalışmalar için gerekli yönlendirmeler ile bilgisayar, modelleme, maket ve destekleyici diğer donanımlara yönelik katkılar verilerek sunumların en etkin biçimde hazırlanması sağlanmalıdır. Ayrıca tartışmalar, soru ve cevaplar ile çalıştayın son bir değerlendirmesi yapılmalıdır (URL1, URL2, URL4).

Sonuç ve Değerlendirme

Çalışmanın sonlandırılarak sonuç kapsamındaki sunum ve raporlamaların gerçekleştiği adım Sonuç ve Değerlendirme adımdır. Elde edilen olumlu ve olumsuz veriler, bir sonraki çalışmalarda değerlendirilmek üzere arşivlenmelidir. Çalıştayların geneli ele alındığında, bu adım, en önemli adımdır. Hem çalışmanın genelini içerir; hem de sonraki çalışmalara yol gösterici- ışık tutucu nitelik taşır. Ayrıca bu adımda katılımcıların yanı sıra yürütücülerin de değerlendirmelere yönelik yapacakları sunumlar ve değerlendirmeler, öz gelişimi oldukça artırabilir. Bu bağlamda elde edilecek veriler doğrultusunda çalıştayın devamlı olup olmayacağına da bu adımda karar verilebilir (URL1, URL3). Genel anlamda bu veriler ve adımlar değerlendirildiğinde çalıştayların,

- Çabuk karar verme,
- Problem çözümü,
- Disiplinler arası çalışma,
- Güncel verilere ve konulara erişme,
- Olumlu ortamlar yaratma vb. gibi

Durumlarda oldukça etkili olabileceği ancak;

- Grup içi kopuklukların oluşması,
- Sürece bağlı sıkıntılar,
- Eğitim ve eğlence arası dengesizlik,
- Zaman problemi vb. gibi

Durumlara da zemin oluşturabileceği gözlenebilir (Öktem Erkartal, Durmuş, 2017:183). Bu nedenle yukarıda belirtilen adımların kurgusu oldukça önem kazanmaktadır.

Üsküdar ve Esenler Çalıştayları ve Karşılaştırmaları

Çalışmanın bu bölümünde, yukarıda yer alan çalıştay kurgulanmasına yönelik adımlardan yararlanılarak birbirine benzer içerikte olan iki çalıştayın kurgusu ve içerikleri ayrı ayrı değerlendirilerek karşılaştırmaları yapılacaktır. Her iki çalışmada da mimarlık açısından önemli mekânsal değeri olan kamusal alanlar ele alınmıştır. Kent belleğinin oluşmasında önemli katkısı olan bu mekânlar, özellikle önemli ve yoğun kurgusuyla dikkat çeken iki alan özelinde ele alınarak, çalışmalar yapılmıştır. Dünyanın önemli metropollerinden olan İstanbul'un en yoğun ilçelerinden ikisi olan Üsküdar'daki ve Esenler'deki bu çalıştaylar, birbirinden farklı ve bağımsız yürütücü ve kurumların desteği ile yürütülmüştür.

Çalışmalardan ilki, Temmuz 2016 da TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şube Anadolu 1. BKBT Koordinatörlüğünde geniş bir katılımcı ve yürütücü desteği ile 5 hafta süreyle; ikincisi ise Beykent Üniversitesi Kent Çalışmaları Uyg- Ar Merkezi ve Esenler Belediyesi İstanbul Şehir Düşünce Merkezi işbirliği ile daha sınırlı bir yürütücü ve katılımcı içeriği ile 3 gün süreyle gerçekleştirilmiştir.

Üsküdar Meydanı ve Yakın Çevresi Yaz Okulu / Çalıştayı

Söz konusu çalıştayı hazırlıklarına gerçekleştirme tarihinden yaklaşık 3-4 ay önce koordinatörlüğünü yapan TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şube Anadolu 1. BKBT tarafından çağrılı bir ön toplantı ile başlanmıştır. Bu toplantıda;

- Konu ve içeriği,
- Katılımcı profili ve sayısı,
- Yürütücü profili ve sayısı,
- Seminer ve sunumlar ile bunları aktaracak uzmanlar ile
- Süre

üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu değerlendirmelerin ardından, bir çağrı metni ile amaç ve kapsama yönelik kurgu oluşturulmasına ve elde edilecek verilerin değerlendirilebilmesi adına yeniden toplanılmasına karar verilmiştir. Sonraki toplantıda, ilk toplantıda belirlenen alt başlıkların ne kadarının gerçekleştirilebildiğine ve çalışmanın ana çerçevesinin oluşturulmasına yönelik yapılanlar ve yapılabilecekler değerlendirilmiştir. Diğer toplantılarda ise davetli katılımcılar ve koordinatörler ile yapılan geri dönüşümlü değerlendirmeler sonucunda kararlaştırılan seminerlerde yapılacak olası değişiklikler üzerinde yoğunlaşmıştır. Yürütücü olarak katılacak akademisyenler ve uzmanlar belirlenmiş bunun sonucunda, 12 akademisyenin ve 6 uzmanın katılımının netleşmesi ile ön çalışmalar tamamlanmıştır. Tamamlanan ön çalışmaların ardından katılımcıların belirlenmesi adına İstanbul'da tasarım eğitimi veren tüm üniversitelere çalışmanın içeriğini aktaran davetiyeler yollanmıştır. Ayrıca duyurular dijital olarak sanal ortamdan da yapılmış ve 11 Temmuz-13 Ağustos 2016 da gerçekleşecek olan çalışmaya yönelik tüm çalışmalar böylelikle tamamlanmıştır. Katılımcı olarak, pek çok üniversiteden öğrenci talebi olmuş; ancak katılım yoğunluklu olarak içerikle uyumlu olabilmek adına özellikle 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Sonuç olarak 35 başvuru kabul edilmiş ancak; 30 öğrenci etkin olarak katılım sağlamıştır.

Beş hafta süren çalıştay ülkemiz eğitim sistemi içerisinde aktif katılımı teşvik etmek amacıyla zorunlu kılınan staj yerine de sayılmıştır. Çalışma, kaynaklarda belirtilen 3-10 gün sınırının çok üstünde yer aldığı ve yapıldığı tarihler göz önüne alındığında, çalıştayı yanı sıra yaz okulu olarak da değerlendirilmiştir.

Çalışmaya hem yürütücülerin hem de katılımcıların tanışması ve içerik aktarımı ve alanın tanımlanması adına geniş katılımlı bir toplantı ile 11 Temmuz 2016 tarihinde başlanmıştır. Bu toplantı ve alan gezileri sonrası, soru - cevaplar ve tartışma yöntemleri ile içerik üzerine görüşmeler yapılmış ve konuyu pekiştirmek adına seminerlere başlanmıştır. Seminerler, peş peşe gerçekleşmeyip, çalışmaların gidişatı doğrultusunda adım adım gerçekleştirilerek konuların daha da pekiştirilmesi sağlanmıştır.

Tanışma, alan gezileri, eğilim belirleme ve seminerlerin bir kaçının gerçekleşmesinin ardından, gruplar oluşturulmuştur. Çalışma başında, çalışmanın gerçekleştirileceği ortam koşullarına bağlı olarak ortalama 5 er kişilik gruplar ile 6-7 grup oluşturulması planlanmıştır. Eğilimler ve içeriğe bağlı olarak belirlenen konu başlıkları doğrultusunda 6 grup oluşturulmuş ve dağılım da buna göre 4-9 kişi aralığında değişiklik göstermiştir.

Yürütücüler ise ayrı ayrı gruplara ayrılmayıp; ilk toplantılarda belirlendiği gibi, her yürütücü her gruba kendi uzmanlıkları doğrultusunda destek olmuştur. Akademisyen olan yürütücülerin çalışmaya desteği, sürenin uzun olması ve de akademik çalışmaların yoğunluğu nedeniyle dönüşümlü olarak gerçekleşmiştir. Ancak akademisyen olmayıp profesyonel meslek hayatını serbest olarak sürdüren ya da BKBT de yönetici olarak görev alan 6 uzman yürütücü ise katılımcılara daha uzun süreli olarak destek vermiştir. Dönüşümlü destek veren akademisyenlere çalışmanın gidişatı ve genel durumu diğer yürütücülerin ve katılımcıların günlük raporlamaları ile aktarılmıştır. Bu raporlamaların yanı sıra günlük ve haftalık sunumlar ve bilgi aktarımları da gerçekleştirilmiştir. Bu raporlamalar, sunumlar ve bilgi aktarımları, çalışmaların sürekliliği ve gelişimine de olumlu katkılar sağlamıştır.

Çalıştayın bitiminde ise, elde edilen veriler, hem dijital olarak, hem maket olarak, hem de hazırlanan sunum paftaları ile hem çalışma mekânında gruplara ve yürütücülere, hem de çalıştayın içeriğinde ele alınan Üsküdar Meydanı'nda halka aktarmak üzere panolar yardımıyla birer enstalasyon gibi sunulmuştur (Şekil 1, Şekil 2). Olumlu değerlendirmeler ve geri dönüşler alınmış ve hedeflenen sonuca beklenilenin üstünde aktarımlarla ulaşılmıştır.

Şekil 1. Üsküdar Meydanı ve Yakın Çevresi Çalıştay Çalışma Örnekleri (Anonim, 2016)

Şekil 2. Üsküdar Meydanı ve Yakın Çevresi Çalıştayı Alan Çalışması ve Sunumu (Anonim, 2016)

Esenler Dört Yol Meydanı ve Yakın Çevresi / Esenler Kamusal Alan Okumaları Çalıştayı

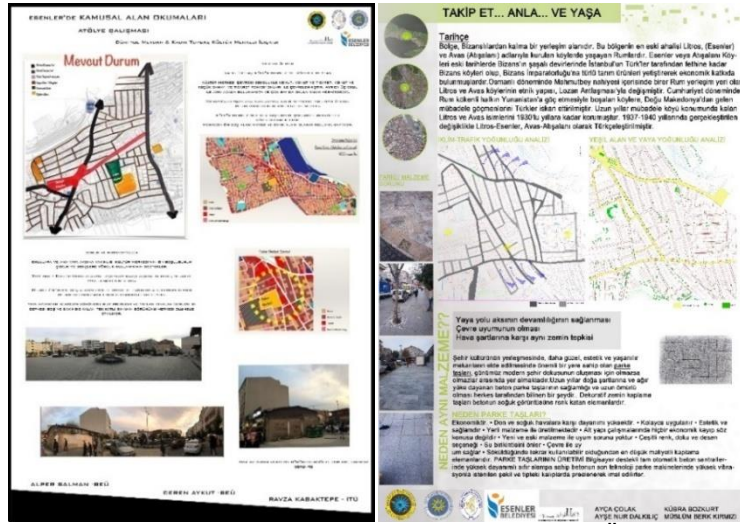
Esenler Çalıştayı'nın hazırlık sürecinin başlangıcı ise çalıştayın gerçekleşme tarihi olan 11-12-13 Kasım 2016 dan yaklaşık 1-1,5 ay önce başlamıştır. Beykent Üniversitesi Kent Çalışmaları Uyg-Ar Merkezi ile Esenler Belediyesi İstanbul Şehir Düşünce Merkezi işbirliği ile gerçekleşmiş olan çalıştayda, Esenler Dört Yol Meydanı ve Yakın Çevresi konu başlığı olarak belirlenmiş ve bu doğrultuda da kamusal alan okuma içeriğine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmanın katılımcıları, koordinasyonu sağlayan akademisyenlerin görev aldıkları kurumlarda eğitim gören öğrencilerden çağrılı olarak değil, seçilerek belirlenmiştir. Bu seçim, yürütücülerin derslerine yoğun katılım ve ilgi gösteren öğrencilerin belirlenmesi ile yapılmıştır. Yaklaşık 4 öğrenciden oluşması planlanan gruplara göre 26 öğrencinin katılımı alınmıştır. Bu sayı devamı bırakan öğrenciler sonrası 23 e düşmüş ve çalışma bu sayı ile tamamlanmıştır.

Üç gün süren çalıştayın ilk günü, konu aktarımı, alan gezisi ve grupların oluşturulması ile başlamıştır. Kısa süreli bir çalışma olması nedeniyle çalışma yoğun tempolu olmuş ve yürütücü desteği de aynı yoğunlukta gerçekleşmiştir. Yürütücü olarak 5 akademisyenin desteği ile gerçekleşen çalıştayda, söz konusu yürütücüler kendi uzmanlıkları doğrultusunda her gruba ayrı ayrı destek vermiş olup; çalıştayın içeriğine ilişkin seminerler ile sunumlar hem yürütücü akademisyenler ve koordinatörler tarafından yapılmıştır.

Dağılımı konu yoğunluğu ve içeriğine bağlı olarak katılımcı sayıları 2 ile 5 arasında değişen 7 grup oluşmuştur. Oluşan grupların, yapmış olduğu saptamalara göre belirlenen konular, birbirinin devamı niteliğinde olmuş ve çalışmalar bu doğrultuda yürütülmüştür.

Akademisyenler, dönüşümlü olarak destek vermiş; ancak son gün genel katılım olmuştur. Her gün yapılan çalışmalar raporlanmış ve genel aktarımlarda bulunulmuştur. 3. ve son gün çalışmalar toparlanarak sunumlara geçilmiştir. Sunumlar sonrası genel değerlendirme ve geri dönüşlerle çalışma sonlandırılmıştır. Elde edilen verilerle, çalışma tartışmaya açılmış ve yapılması gerekenler, yapılanlar ve bir sonraki adımda neler yapılabileceği üzerinde yoğunlaşmıştır. Üç gün gibi kısa bir sürede elde edilen veriler ile alana yönelik olarak somut önerilerde bulunulmuş ve üretilen fikir projelerinin gerçek ürüne dönüştürülmesi yönünde değerlendirmelerde bulunulmuştur. Üretilen ürünler, her iki kurumda da sergilenerek elde edilen verilerin aktarımı sağlanmıştır (Şekil 3). Ayrıca bu sonuçlardan yola çıkılarak başka çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda, kısa sürede elde edilen veriler ve hedeflenen sonuçlara ulaşılmış olması, doğru belirleme ve yönlendirmelerin bu tarz çalıştaylardaki önemini açıkça ortaya koymuştur.

Şekil 3. Esenler Dört Yol Meydanı ve Yakın Çevresi Çalıştay Sunum Örnekleri (Biçer Özkun, 2017)

Şekil 4. Esenler Dört Yol Meydanı ve Yakın Çevresi Çalıştay Sunum Örnekleri (Biçer Özkun, 2017)

Üsküdar Meydanı ve Yakın Çevresi ile Esenler Dört Yol Meydanı ve Yakın Çevresi Çalıştaylarının Karşılaştırılması

Çalışmaya konu olan her iki çalıştay da her ne kadar farklı alanlarda ve farklı sürelerle gerçekleştirilmiş olsa da en önemli kesişim noktası tarafımdan, hem düzenlenmesinde hem de yürütülüşünde bulunulmuş ve yerinde gözlemler yapılmış oluşudur. Bunun yanı sıra ayrı ayrı ele alındıklarında da ortaklık ve de benzerlik gösteren pek çok noktanın oluşu dikkat çekicidir. Bu doğrultuda benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırmalı değerlendirmek üzere bir çizelge oluşturulmuştur. Çizelgede yer alan değerlendirme ölçütleri ise bireysel gözlemler ışığında belirlenmiştir (Tablo 1)

Tablo 1. Üsküdar ve Esenler Çalıştayları Karşılaştırma Çizelgesi

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	ÜSKÜDAR ÇALIŞTAYI	ESENLER ÇALIŞTAYI
ÖN ÇALIŞMA SÜRESİ	3-4 AY	1-1,5 AY
ÇALIŞMA ÖNCESİ SEMİNERLER	EVET	EVET
KONU	MEYDAN, KAMUSAL ALAN	MEYDAN, KAMUSAL ALAN
ÇALIŞMA ALANI	İSTANBUL – ÜSKÜDAR	İSTANBUL – ESENLER
KATILIMCI SAYISI	30	23
KATILIMCI ÖĞRENCİ OKULLARI	KARMA	KARMA
KATILIMCI ÖĞRENCİ SINIFLARI	YOĞUNLUK 3 – 4. SINIF ÖĞRENCİLERİ	YOĞUNLUK 3 – 4. SINIF ÖĞRENCİLERİ
KATILIMCI ÖĞRENCİ MESLEKİ EĞİTİM	TASARIM ÖĞRENCİLERİ (yoğunluk mimarlık)	TASARIM ÖĞRENCİLERİ (mimarlık-kent planlama)
ÇALIŞMA SÜRESİ	5 HAFTA	3 GÜN
YÜRÜTÜCÜ SAYISI	12 AKADEMİSYEN / 6 UZMAN	5 AKADEMİSYEN
OLUŞAN GRUP SAYISI	6	7
YÜRÜTÜCÜ DAĞILIMI VE DESTEĞİ	HER GRUBA HER YÜRÜTÜCÜ DESTEK OLMUŞTUR	HER GRUBA HER YÜRÜTÜCÜ DESTEK OLMUŞTUR
GÜNLÜK RAPORLAMA / BİLGİ AKTARIMI	EVET (her yürütücü; her grup)	EVET (her yürütücü; her grup)
HEDEFLenen SONUÇ	SORUN BELİRLEME ÇÖZÜM ÜRETME ORTAK ÇALIŞABİLME SORUMLULUK ALMA TASARIM KRİTERLERİNİ KAVRAMA TASARIM KRİTERLERİNİ UYGULAMA ZAMAN KULLANIMI ÜRETİLENİ SUNMA	SORUN BELİRLEME ÇÖZÜM ÜRETME ORTAK ÇALIŞABİLME SORUMLULUK ALMA TASARIM KRİTERLERİNİ KAVRAMA TASARIM KRİTERLERİNİ UYGULAMA ZAMAN KULLANIMI ÜRETİLENİ SUNMA
DİJİTAL SUNUM MATERYALLERİ	EVET (her grup)	EVET (her grup)
GÖRSEL SUNUM MATERYALLERİ	EVET (her grup)	EVET (her grup)
SONUÇ SUNUMLARI	EVET (her grup)	EVET (her grup)
SONUÇ DEĞERLENDİRME	EVET	EVET
SONUÇ RAPORLAMA	EVET (basılı kitap)	EVET (basılı kitap)
ÇALIŞMANIN SERGİLENMESİ	EVET	EVET
HEDEFLenen SONUCA ERİŞİM	EVET	EVET

Bu bağlamda, yukarıdaki çizelge ele alındığında birbirinden bağımsız olan bu iki organizasyonun birbirine ne kadar benzer oldukları dikkat çekicidir. Her ne kadar farklı zamanlarda, farklı yürütücü ve katılımcılarla gerçekleştirilmiş olsa da planlama ve organizasyon yapıları nedeniyle benzerlik gösterdikleri görülmektedir. Konu benzerliği, içerik kurgusu, katılımcı ve yürütücülerin doğru belirlenmesi, alan ve içerik uyumu ile bir çalıştayda olması gerekenlerin doğru planlanmasına bağlı olarak her iki çalıştayın da başlangıçtan sonuç değerlendirmesine kadar geldiği her aşama oldukça olumludur. Dolayısıyla da benzer sonuçların çıkmış olması da şaşırtıcı olmamaktadır.

Sonuç

Daha önce de belirtildiği üzere, çalıştaylar, bir konunun, uzmanlar, yürütücüler ve katılımcılar ile birlikte ele alınarak irdelenmesiyle, gerekli düşünsel ve fiziksel çalışmalarla desteklenen öğretme ve öğrenme yöntemlerinin en etkin olanlarının başında yer almaktadır.

Bu bağlamda etkin katılımıla gerçekleşen bir çalıştayda, yalnızca katılımcılar değil aynı zamanda yürütücülerin de öz gelişimi gözlenmektedir. Bu tarz etkin katılımı çalışmaların doğru, istenilen ve de beklenen sonuca ulaşmaları açısından, amaç ve hedeflerin doğru tanımlanması önemlidir. Çalışmayı destekleyecek kaynaklar, bu kaynakların hangi eylemler ile değerlendirileceği de beklenen sonuca ulaşmada oldukça etkilidir. Bu bilgiler ışığında süreleri de dikkate alındığında, gerçekleşen her iki çalışmanın da istenilen sonuçlara eriştiği görülmüştür.

Katılımcı öğrencilerin, konuyu kavrama, grup oluşturma, sorun belirleme, çözüm üretme konularında doğru yönlendirmelerle iyi sonuçlar elde etmiş olmaları da oldukça önemlidir. Sürenin uzun oluşu sorunların çözümüne yönelik çalışma açısından bir avantaj olmakla birlikte kısa oluşu ise bir dezavantaj olarak değerlendirilmemelidir.

Bu çalışmada benzer nitelikte olan iki çalışmanın farklı zaman dilimlerinde farklı katılımcı, yürütücü ve koordinatörler ile gerçekleşmiş olmasına karşın örgütlü bir kurgulanma ile istenilen hedefe ulaştığı sonucu elde edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler, bireysel katılım, yorum, gözlemler doğrultusunda yapılmış olup; kapsam ve süreçte bağımsız ancak benzer konuların çalışma gruplarında yer almış olmak oldukça keyif vermiş ve mesleki gelişime oldukça katkı sağlamıştır.

Aktif ve yoğun işleyişe sahip çalışmaların genelinde önemli olan, doğru programlama ve sınırların net çizilmesidir. Her iki çalıştaydan elde edilen verilerin ilerideki çalışmalar için doğru yorumlanması ve yeni çatkıların oluşturulması çeşitlilik ve de verimlilik için oldukça önemlidir.

Çalışmanın bir diğer adımında çalıştaylar içerik bakımından da karşılaştırılarak çalışmanın sürekliliği sağlanabilir. Her çalışma içerik ve yöntem bakımından ayrı ayrı ele alınarak daha da detaylı irdelemeler yapılabilir. Bu irdelemeler benzer akademik çalışmalara da yol göstererek daha da özgün çalışmaların gerçekleştirilmesine katkı sağlayabilir. Dolayısıyla bu ve benzeri çalışmaların sürekliliği gelişim ve ilerleme açısından oldukça önemlidir. Sonuç olarak, her çalışma bir diğer çalışmanın ışığı olarak değerlendirilmeli, olumlu ve de olumsuz yönleri ele alınarak sürekliliğin sağlanabilmesi adına çalışmalar net ve de doğru yöntemlerle programlanmalıdır.

Kaynaklar

- Jaques, D. (1992), **Learning in groups**. (2nd ed.). London: Kogan Page.
- Eison, J., & Stevens, E. (1995), Faculty development workshops and institutes. In W. A. Wright (Ed.), *Teaching improvement practices: successful strategies for higher education*. Bolton, MA: Anker, cha. 8.
- Tiberius, R. G. (1995), **Small group teaching: A trouble shooting guide**. Toronto: University of Toronto/OISE Press.
- Anonim, (2016), **Üsküdar Meydanı ve Çevresi Yaz Okulu**, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Anadolu 1. Büyükkent Bölge Temsilciliği, İstanbul, 2016, ISBN: 978-605-66287-3-3.
- Biçer Özkun, Ü., (2017), *Esenlerde Kamusal Alan Okumaları Çalıştayı Üzerine Bir Değerlendirme*, Kamusal Alan Okumaları, ed. Evcil, A. N.; Biçer Özkun, Ü.; Yüksel, Ş., Beykent Yayınları, İstanbul, 2017, ISBN: 978-975-6319-29-1, ss. 139-170.
- Öktem Erkartal, P. ve Durmuş, S., (2017), *Mimarlık Eğitiminde Deneysel ve Özgürleştirici Bir Tasarım Deneyimi Olarak Çalıştaylar*, Mimari Tasarım Eğitimine Çağdaş Önergeler, ed. Öymen Gür, Ş.; YEM Yayınları, İstanbul, 2017, ISBN : 978-605-4793-07-5, ss.175-184.

URL

1. <http://www.vkmaheshwari.com/WP/?p=385>
2. <http://www.americanradioworks.org/segments/a-different-approach-to-teacher-learning-lesson-study/>
3. <http://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/structure/training-and-technical-assistance/workshops/main>
4. <http://www.ryerson.ca/content/dam/lt/resources/handouts/TeachingWorkshops.pdf>
5. <http://www.learning.ox.ac.uk/support/teaching/resources/group/>
6. [http://www.academicpsychiatry.org/htdocs/Fidlerdocs/Education/Faculty_Development/teaching-skills/guidelines_for_conducting_workshops_\(2001\).htm](http://www.academicpsychiatry.org/htdocs/Fidlerdocs/Education/Faculty_Development/teaching-skills/guidelines_for_conducting_workshops_(2001).htm)